

LOPPURAPORTOINNIN OHJEISTUS MAA- JA METSÄTALOUDEN VESIENHALLINNAN HANKKEILLE

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan hankkeita edellytetään toimittamaan hankkeen valvojalle loppuraportti hankkeen toteutuksesta viimeisen laskutuserän yhteydessä. Loppuraporttiin tulee sisällyttää tiedot koko hankkeen toteutusajalta. Loppuraportin sisältö ja ohjeet on kuvattu tämän dokumentin sivuilla 2-3. Loppuraportti koostuu hankkeen toiminnan kuvauksesta ja toteutuksen arvioinnista. Raportin laajuus vaihtelee hankkeen koon ja tyyppin mukaan. Loppuraportin tulee olla kirjallisessa muodossa toteutettu (kuvia saa mielellään liittää osaksi loppuraportti) ja suomen tai ruotsin kielellä. Loppuraportti on välttämätön, jotta rahoituksen viimeinen erä voidaan laskuttaa ja maksaa. Hankkeen maksatusta haetaan erillisten ohjeiden mukaisesti.

Yksittäisistä loppuraporteista julkaistaan tiivistelmät vesi.fi -sivustolla, mutta hankkeiden valvoja sekä hankkeita rahoittaneet ministeriöt kokoavat rahoitettujen hankkeiden loppuraporteista tietoa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan teeman vaikuttavuudesta ja toteutuneista toimenpiteistä ja viestii niistä yleisellä tasolla.

Lisätietoja hankkeen valvonnasta ja raportoinnista antavat hankkeelle nimetty valvoja

Sähköpostiosoitteet ovat etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Markus Saari, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, puh. 050 351 3133

LOPPURAPORTIN SISÄLTÖ

Hankkeen nimi: Täktomträsketin suoalueen ennallistaminen ja vesienhallinnan kehittäminen

Hankkeen toteuttajat: Minun mereni ry

Yhteyshenkilö: Mikko J. Salminen

Hankkeen toteutusaika: 29.11.2022 - 15.6.2025

Mistä hankkeen toimenpiteiden kuvaus ja tulokset löytyvät hankkeen päättymisen jälkeen? Tämä hanke on ollut suunnitteluvaihe ja sitä seuraa toivon mukaan jo tänä vuonna toteutusvaihe. Meillä on materiaalia kuluneelta 2.5 vuodelta pilvessämme ja tulemme julkaisemaan niistä relevantit osat www.minunmereni.fi sivuilla toteutuksen aikana.

OSA I HANKKEEN TOIMINNAN KUVAUS

1. Yhteenveto hankkeen toteutuksesta ja saavutetuista tuloksista

Hanke on ollut erittäin haastava. Täktomträsketin ojitetun suoalueen (ojitettu 1920-1960 luvuilla) ojitussyhteisö ei ole toiminut vuosikymmeniin eikä yhteisöllä ollut toimivaa hallintoa. Saimme kuitenkin asian etenemään sillä, että ELY-keskus teki (ennakko)päätöksen alueen ennallistamisen lupamenettelystä. Meidän ei tarvinnut purkaa tai perua ojitussyhteisöä (olisi saattanut olla mahdotonta) vaan ennallistaminen voidaan tehdä maanomistajien luvalla. Maanviljelijä Mikael Winberg on ollut ennallistamisen kannalla jo vuosia, mutta Hangon kaupungin kanssa asiaa puitiin pitkään. Lähinnä valtuustolle, mutta myös muille alueen toimijoille (metsästysseurat) järjestettiin isompi tilaisuus ja Hangon kaupunginhallitukselle esiteltiin projektia virallisissa kokouksissa kaksi kertaa ja epävirallisesti useampia kertoja. Hangon kaupunginjohtajan vaihtuminen kesken projektin lisäsi jännitystä, mutta jälkikäteen ajatellen nopeutti projektia.

Ennallistettavan alueen keskellä on entinen järvi (Täktomträsket), jonka omistaa Täcktom Samfällighet niminen yhteisö (osuuskunta). Samfällighetin hallinto on hieman vajaavaista ja vuosikokouksissa ei ole tiedetty paikalla olijoiden äänimääriä, joten toimintaa on viety eteenpäin konsensushengessä (laki mahdollistaa tämän). Konsensuspäätäminen yleensä johtaa siihen, ettei mitään muutoksia tehdä.

Alueen halki kulkee jakeluverkkoyhtiön 110 kV sähkölinja. Energiaviraston lausunnon mukaan heidän pitää sopeutua mahdollisiin muutoksiin luonnon tilassa, mutta tästä huolimatta yhtiön on yrittänyt viivästyttää projektia vuosikymmenillä.

Hangon kaupunki myönsi luvan ennallistamiselle toukokuussa 2025 ja vastaavaa lupaa odotamme Täcktom Samfällighetiltä 10.7.2025.

Tämän jälkeen alkaa toteutus eli ojakatkojen ja pohjakynnyksen rakentaminen.

2. Hankkeen toteutus numeroina

Vastaa alla oleviin kysymyksiin lukuina. Ellei tiedossa ole oikeaa lukumäärää, voit arvioida vastauksen.

KYSYMYS	lkm
Kuinka monta maanomistajaa on ollut mukana hankkeessa? Myös maanvuokraajat lasketaan.	3
Kuinka monta uutta menetelmää hankkeessa pilotoitiin?	0, suunnitteluprojekti
Kuinka monta valuma-aluekohtaista / osa-valuma-aluekohtaista suunnitelmaa hankkeessa on laadittu?	2
Mikä on valuma-aluekohtaisten suunnitelmien laajuus (pinta-ala, ha)?	100
Kuinka monta tilaisuutta hanke on järjestänyt? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	8

Kuinka monta osallistujaa on yhteensä ollut hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	100
Kuinka moneen muiden järjestämään tilaisuuteen hanke / hankkeen edustajat ovat osallistuneet. Tässä huomioidaan vesienhallinnan teemaan liittyvät tilaisuudet.	15
Kuinka monta viestintätuotetta hankkeessa on valmistunut? Viestintätuotteita ovat esimerkiksi tiedotteet/uutiset, blogit, videot, esitteet, podcastit, some, verkkosivut yms.	10
Kuinka monta asiantuntija-artikkelia hankkeessa on valmistunut?	0

Voit tähän vielä tarvittaessa tarkentaa jotain numeerista vastausta kirjallisesti.

OSA II ITSEARVIO

3. Toteutusvaiheen arviointi

Tarkastele hankkeen toteutusta ja arvioi sen onnistumisia ja haasteita. Voit käyttää arvioinnin apuna alla olevia kysymyksiä. Muista myös kuvata arvioida mitä tapahtui ja miksi. Kuvaile myös riskeihin varautumista ja riskienhallintaa hankkeen toteutuksessa.

- *Toteutuiko hanke suunnitelman mukaisesti?*
- *Kuinka hyvin tavoitteet saavutettiin?*
- *Oliko tavoitteet asetettu realistisesti?*
- *Saavutettiin suunnitellut tulokset?*
- *Mitkä asiat saavutettiin hyvin? Mitkä huonommin?*
- *Mitkä olivat suurimpia yllätyksiä/odottamattomia asioita hankeaikana?*
- *Millaista osaamista syntyi hankkeen myötä? Millaista osaamista olisi tarvittu?*
- *Valvonnan ja ohjauksen onnistuminen (ml. verkostoituminen?)*
- *Onko hankkeen tulosten ja saavutettujen hyötyjen jalkauttaminen, ylläpito ja jatkuvuus onnistunut?*

Kuvittelimme alussa, että maanomistajalupien saamiseen menisi 6-9 kuukautta, mutta toisin kävi. Aikaa tärvääntyi 2.5 vuotta.

Tavoitteet tullaan saavuttamaan eli lupa ennallistamiseen tullaan saamaan. Lupa on jo kahden maanomistajan osalta kunnossa ja Täcktom Samfällighet päättää asiasta 10.7.2025. Yksi isoimpia äänioikeuden käyttäjiä Samfällighetissä on Hangon kaupunki, ja he ovat tehneet puoltavan päätöksen asiasta.

Yllätys on kunnallisten päättäjien ympäristönsuojeluvastaisuus. Täktomin lahden pelastaminen on oikeastaan alkanut jo 2009 (<https://operaatiotaktominlahti.com/index.html>) jonka yhteydessä alueella on rakennettu kaksi isoa kosteikkoa. Koska kosteikkojen kyky poistaa humusta ja fosforia on varsin rajallinen, painopiste on 2015 jälkeen siirretty 100 hehtaarin suoalueen ennallistamiseen. Suoalueelta virtaa Täktomin puroa pitkin keväisin vettä 2-3 kuutiota sekunnissa eikä sellaista vesimäärään mikään kosteikko pysty käsittämään. Siksi suon ennallistaminen on ollut ainoa järkevä vaihtoehto jo viimeiset 10 vuotta. Tällä saadaan maksimivirtaamaan pudotettua mahdollisesti jopa yli 90%.

Maa- ja metsätalouden vesienhallinta
LOPPURAPORTOINNIN OHJEET

Projektin aikana on opittu viestimään entistä tehokkaammin kunnallishallintoon ja jo tämän suunnitteluvaiheen aikana on rinnakkaisprojekteissa kehitetty teknologiaa, josta toivotaan apua jatkossa vastaaviin projekteihin.